

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA

ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERȚIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrise nu se in-
napolază.

ROMÂNUL

La situație.

Arad, 11 August.

Dela un însemnat membru al partidului nostru național primim următoarele:

„Deoarece în urma legilor excepționale comitetul partidului nostru național nu s'a putut întruni, vicepreședintele comitetului și președintele clubului parlamentar, d. Dr. Teodor Mihali printr'un apel adresat poporului român de sub coroana Sftului Ștefan a fixat principiile generale cari trebuie să ne călăuzească în aceste vremuri de cea mai înaltă însemnatate istorică.

Dat fiind că stăm sub domnia legilor excepționale, iar organul de publicitate al partidului stă sub strictă cenzură preventivă, natural că sub durata acestor stări încetează orice fel de polemie ori critizare a stărilor din această țară; și nu ne rămâne alt teren decât a fi cronicari fideli ai evenimentelor ce se petrec înaintea noastră.

Fiecare Român, care își cunoaște trecutul său, trebuie să știe că credința neclintită a poporului român față de tron și patrie nu este numai tradițională, ci fără seamăn în istoria popoarelor cari viețuiesc în această monarhie. Acest fapt ne impune demnitate și mândrie națională și, conștiința vredniciei noastre preiunde seriozitate în toate pornirile noastre și o rezervă severă față de manifestații de valoare dubioasă.

Noi prin fapte dovedim cine suntem, iar nu prin demonstrații sgomotoase; atestatul de bună conduită ni-l dă istoria, și nu râvnim la brevete de bună purtare.

Să nu uităm, că toate răsboaiele se sfâr-

șesc odată și atunci vine *Istoria* și ne cere socoteala faptelor noastre, pentru că această istorie este precum zice Cicero:

„Testis temporum, lux veritatis, vita memoriae, magistra vitae”, adică:

„Martorul vremilor, lumina adevărului, cel mai nobil nutremânt al minții omenești și cel mai bun povățuitor al vieții”.

Dorința noastră a tuturor este ca noi și după război să stăm cu fruntea înălțată înaintea acestui judecător, care se numește: *Istoria*.

Și, de aceea sfatul cel mai bun pe care îl putem da intelectualilor români dar mai ales conducătorilor este, să-și ia pildă dela ținuta măreață a țărânului român, care cu atâta demnitate a plecat în război, și, mai departe, să țină seamă de împrejurările grave și să aprecieze împrejurarea, că comitetul național nu se poate întruni, și să nu-și permită excursiuni pe tărâmurile unde numai comitetul este îndreptățit și competent a se manifesta.

Mulțumită lui Dumnezeu, că politica partidului național în vremurile din urmă s'a cristalizat și toate enunțările făcute de acest comitet au fost demne și au stârnit chiar admirațiunea potrivnicilor noștri politici.

Să nu o pierdem aceasta din vedere mai ales când facem declarații politice.

Puterea politice noastre datează de atunci când am observat cu strictetă principiul de a nu ne amesteca în afacerile altor state, ci ne-am mărginit la sanarea necazurilor noastre cari, de sigur, reclamă destul de multe puteri concentrate.

Ar fi de dorit, mai departe, ca acei bărbați ai noștri, cari simțesc un imbold irezistibil de a face declarațiuni și enunțări politice,

să binevoiască a spune, că acestea sunt păreri lor personale, pentru că neputându-se întruni comitetul partidului național român nici în numele poporului românesc nu se pot face enunțări politice”.

Situația în statele balcanice.

Ce scrie „Le Journal des Balkans”.

„Le Journal des Balkans”, ziarul bucureștean scris în limba franceză, examinând situația actuală în Balcan constată că neliniștea și nesiguranta caracterizează în acest moment situația.

„Turcia a mobilizat. I se trage la indoială rămânerea în neutralitate și se știe cât preocupă pe Grecia măsurile luate de Turcia. Chestia insulelor încă nu-i lămurită; Grecia se vede obligată a face toate pregătirile pentru a fi gata față de orice eventualitate.

Singure Bulgaria și România stau pe un punct relativ cu mult mai stabil în mijlocul acestei nesigurante generale. Regatul bulgar a fost primul care a notificat deciziunea sa de a rămânea neutru și trebuie să-i anticipăm încrederea că ea ar rămânea fidelă acestei politici.

De altă parte relațiile Bulgariei cu Turcia se îmbunătățesc tot mai simțitor.

Iată și atitudinea României în ce privește raportul cu popoarele în război. Regatul român nu se îngrijește decât de a rămânea liniștit și a-și apăra teritoriul. În același timp, când, întocmai ca și în Bulgaria, se fac strădanii sincere pentru a stabili relații cordiale, de mutuală încredere, cu regatul vecin.

Serbia nu va rămânea, evident, în afară de concertul balcanic.

Trebuie să ne bucurăm pentru toate aceste strădanii cari se fac intens pe calea solidarității balcanice.

Este un calcul fals, în același timp periculos,

„Éljen România!”

— Când prințul Carol trece prin Arad. —

Primul nostru de Sâmbătă avea, în original, titlul întrebător: „Jos Austria?” Dar ca să nu pătim, cum pătisem cu citatul din „Neamul Românesc” și cu trei strofe din poezia lui Wilhelm Cocolos, înlocuite cu o „rugare modestă” — am lăsat din titlul primului pe „Jos” preferind, ca în atâtea împrejurări ale vieții, nonsenzul, paginei goale... Acuma, firește, regretăm. Titlul acestor impresii fugare, strigătul ce răsună mai ieri dela un capăt al Aradului până la cellalt, la mahala, pe corzo, în restaurant și mai ales în inimă, acest strigăt-titlu ar contrasta picant cu titlul-întrebare de mai înainte, ar fi un neașteptat răspuns aradan la întrebarea pusă în București: Jos Austria?

Ce splendid se pot înțelege două neamuri, două ființe, apucate la același adăpost față de o primejdie comună! Dacă am avea și noi o diplomatie, menirea ei cea mai superioară ar fi, să caute să perpetueze acel sentiment de primedie....

Nu prea ne venea a crede, că prințul Carol în adevăr va sosi.

Povestea ceea, cu lupul și păstorul... De atâtea ori se svonise, că principele moștenitor al României are să treacă prin Arad, tocmai în clipa, când noi îl știam luând parte la consilii de coroană, de atâtea ori am fost alarmați în

redacție, că principele moștenitor e aci, iar când alergam la restaurantul C. sau V., găseam acolo pe cutare Marmorosch sau pe cutare Blanck, de atâtea ori ni s'a spus, că principele și suita sa au fost văzuți colo și colo, în goană spre Sinaia, de, pe urmă, nu mai dădeam crezământ nimănui, ori cât de autorizat și ori cât de bine informat ar fi părut el. Când, deci, ieri dimineață, am fost întrebați din partea Moesonyestilor, pe telefon, ce e adevărat din inflăcărutul apel al guvernamentalului din loc, am răspuns cu un simplu gest din mână...

De astă dată păstorul n'a vorbit în șapte, și cum în viață fablele ies cu totul altfel, decât în volum, lumea cea multă s'a lăsat alarmați și de rândul acesta, ieșind cu duimul pe străzi, adică pe stradă, căci Aradul nostru seamănă cu satele de munte: are o singură stradă, de-a lungul căreia se înșiră căsuțele.

Și tot ca o abatere dela fabulă: nu ducem s'a ivit, ci prieten, nu lup, ci print. Mai știi n'o fi ceva din povești, din năzdrăvanii din povești, în această misterioasă apariție?

Numai cronicarul acestei zile istorice nu s'a lăsat alarmat nici de data asta. Mai bine, s'a lăsat păcălit. S'a dus la gară, să vadă plecarea unui tren de artilerie.

Deși n'ar fi trebuit s'o facă. Unui gazetar de rassă i-ar fi intrat cui în cap, în urma dialogului, ce se desfășurase, tot pe telefon între cineva dela restaurantul Crucea Albă, și intră agigul administrator al ziarului nostru, cam pe la orele 10.

Cel de colo: Aló, aló.

Noi de aci: Aló, aló.

— Nu cumva ne-ați putea împrumuta un steag în colorile României?

„Doamne feri și apără (aparte: aha, Duliskovics)”.

— Cum se poate să n'aveți unul. Ia căutați prin pod.

„Da lasă-ne în pace, Domnule... De unde să vă dăm dacă n'avem. Dar, ce vreți cu steagul românesc?”

— Să-l arborăm.

„Ceee?”

— Să-l arborăm, da, pe când sosește principele moștenitor, al României. Căutați... Totuși... prin pod, pe undeva, o fi rămas vre-un steag dela alegeri...

Șeful administrației noastre vine și ne raportează înviorat. Nu știam, e indignat ori e vesel. Intr'un noroc: haidem pe afară.

Trebuie să crezi în presimțiri.

Stătusem două ore încheiate în gară, pe peron. Artileria nu mai voia să plece; ne muncea indoiala, să mai stăm ori să plecăm în oraș. Ne hotărâram în sfârșit la plecare.

În clipa când ieșim în fața gării, un automobil cu un jandarm înainte și cu un oficer înapoi, care ni se părea că poartă chipiu de roșiori, cotea la stânga. Pe urma lui altul. Un domn în alb, plin de praf, ședea singur în el. A-

ca vre-unul din statele balcanice să conteze la protecția și recunoștința unui stat mare, căruia să i se infeodeze.

Experiența pe care Serbia o face cu Austro-Ungaria ne e dovadă îndestulătoare. Cei mari nu permit celor mici paritate. Ei îi protejează pe aceștia din urmă îndatorindu-i la umilință, ținându-i în umbra lor și în dependență de ei. Încercându-se să fie ceea ce voiau, față de ei aparenta protecție se transformă în ură și în represalii.

Inecații români ai vasului Empress of Ireland.

Cercetările făcute de consulatul austro-ungar din Montreal au scos la iveală numeroase jertfe românești ale catastrofei vasului Empress of Ireland. Numele morților români e foarte defectuos prins pe lista consulatului, de aceea nu putem fi siguri de autenticitate. Aproximativ, inecații români sunt următorii:

Alexandru Ispas (sau Tepas), Nicu Paiu, Gheorghe Suvetean, Dimitrie Butaci, Ilie Berariu, Gheorghe Niculiță și Medrea Berariu (toți din Arad).

Ioan Șopan (Timișoara), Dumitru Costea și Silaghi Nicola (Seghedin), Toader Zroban, Voralin Pop, T. Murescu, Zaharie Bolomian, Ion Marian (Budapesta), Petru Minov și Mezin (Timișoara), Dan Belu și Ilie Nicolae (Sibiu).

Scăpați pe bărci au fost: Gheorghe Costea și Constantin Deliman (Seghedin), Pavel Muntean (Timișoara), Ilie Lungu, Alexandru Perecean și Gheorghe Pop (Budapesta).

Numele le luăm de pe lista trimisă de către consulatul austro-ungar din Montreal ministrului de interne ungar. Pentru precizarea pierderilor pe cari le-a îndurat țara noastră deodată cu cufundarea lui Empress of Ireland, ministrul de interne a îndrumat autoritățile administrative să adune informații sigure din populație, dela rudenile celor pierși, ori a celor naufragiați și dacă aceștia au îndurat pagube.

Pe 1 Septembrie se așteaptă un raport precis asupra jertfelor lui Empress of Ireland. Atunci poate vom fi în stare să reconstituim fidel numele inecaților români.

Adunarea „Astrei” la Gurahonț!

Ziua de 26 Iulie n. a fost martora unei frumoase manifestațiuni culturale. În părțile acestea, unde foarte rar ni-e dată ocaziunea de a schimbă idei și a ne cunoaște, asemenea întruniri sunt un ce indispensabil. — Poporul nostru atât de dornic de a-și adăpa sufletul în apele culturii, n'a pregetat a lua parte într'un număr destul de frumos la această adunare, ca apoi cu atât mai mândru să plece, unde patria îl chema.

După finitul serviciului divin, celebrat în frunte cu dnii protopresbiteri Fl. Roxin și C. Lazar, grupuri de oameni staționau pe străzi ca să primească știri ce circulau prin țară. La 12 ore se retrag cu toții în localul destinat pentru adunare și așteaptă desvălirea programului cu zimbete ce tradau cele mai vii emoții. D. Dr. I. Grozda — președintele despărțământului mulțumit de interesul ce-l arată oamenii pentru asemenea întruniri culturale, deschide ședința. Notar al ședinței se alege d. C. Magier. Spicuiind apoi trecutul neamului și scoțând în relief stările triste în cari tânjea bietul nostru popor, expune motivele înființării Asociațiunii, rostul și activitatea ei de până aci.

Urmează apoi conferința dlui Dr. I. Robu, medic cercual în Baia de Criș „Despre boalele molișitoare”. Dsa într'un ton de tot dragut explică întâi, ce sunt bacili și cum se sporesc ei în interiorul omului; vorbește apoi despre felul de a se lăși al boalelor. Dă apoi mai multe sfaturi igienice folositoare poporului. Vorbește în special despre cel mai aprig dușman al poporului, care seceră zilnic mii de vieți, despre: oțică. Expunând esența boalei, dă mai multe sfaturi de precauțiune. Vorbind în fine despre difterie, în legătură cu aceste boale, amintește și serurile, cari sunt menite a le extirpa. Poporul sorbea, cu multă îngrijorare vorbele dulci, ce sunau din gura dlui conferențiar.

Urmează altă conferință „Despre legea izluzurilor comune” rostită de d. A. Cosciuc, conferențiar exmis din Sibiu. Dsa arată că legea aceasta, adusă nu de mult, taie adânc în drepturile noastre de până aci și cere ca diferitele comune să se constituie în comitete cu statute. Atrage atențiunea asupra faptului, să se constituie cât de curând, căci la dincoace o face aceasta statul după plac. A fost ascultat cu mult interes și aplaudat.

D. N. Peneș din Buteni, vorbește „Despre Eminescu și Bărnau”. A fost ascultat cu drag.

La fine d. Dr. Grozda mulțumind dlor conferențiarilor pentru că au venit în mijlocul poporului spre a-i îmbogăți cercul cunoștințelor, apoi oamenilor pentru interesul arătat, ridică ședința. După adunare s'a ținut banchet.

Tinerimea din Gurahonț și jur, a oferit seara, publicului românesc, niște momente frumoase, plăcute aranjând un concert în sala otelului din loc. Seara decorată cu diferite cusături românești, îi ținea privirea pierdută și-ți umplea sufletul de delicii, mulțumită îngrijirii dnelor Dr. Grozda și Dr. Robu.

Ocaziunea aceasta cam rară pe la noi, unde un radical indiferentism predomină spiritele, a procurat multe mângâieri spiritelor pline de greul zilei.

Tinerimea a dovedit, că în adevăr nutrește sentimente de iubire de limbă, de neam, de artă, știință și progres.

Concertul s'a început la 9 ore și a constat din următoarele puncte: 1. Cine m'aude cântând, T. Brediceanu, cântată de d. C. Magier. 2. Monolog comic, predat de gentila dsoară *Mărioara Robu*. Vocea-i acomodată, privirea-i fermecătoare, precum și accentuarea corectă, toate acestea au făcut, ca publicul să erumpă în aplauze. 3. S'a predat „Militărește” com. în 1 act de Ion Russu-Șirianu. A fost predată cu un succes neașteptat. Îndeosebi dsoarele *M. Miclean și O. Serac* au stors admirație. Nu mai puțin succes au obținut dnii: *V. Albescu, H. Todoran și G. Hentiu*. Culmea hazului însă l'a produs d. *Codrean* prin umorul său natural, desvoltat în rolul de vistavoi. 4. Cântec românesc, solo de pian executat de dsoara *Fl. Bodea*. Infățișarea-i dragută, producțiunea-i corectă, nuanțele dragălașe și artistice au contribuit la adâncă mișcare a publicului. 5. O seară în reuniunea din Ștregărești, scenă comică, predată de dnii: *C. Magier, G. Bozgan, Z. Brădean, L. Timpa, D. Petrișor*, a avut un succes neașteptat. La acest succes a contribuit mult dragălașa dsoară *Genica Robu*, prin corecta acompaniare de pian. 6. Ca'n Bănat, solo de violină cântat de d. *I. Lipovan*, care ne arată că posedă talent artistic. 7. Cvartet șhanteclair, care a stârnit mult haz.

Finindu-se concertul a urmat dansul, care s'a început cu Hora apoi... ține-te până 'n zori de ziulică.

Cu un cuvânt noaptea aceasta a fost o adevărată manifestație națională. Tinerimea poate fi satisfăcută cu succesul moral al concertului, iar a ceea națiunea care posedă o asemenea tinerime poate fi mândră, superbă.

Nu pot trece cu vederea mulțumita și admirația ce-i compete dlui I. Bleier, directorul fabricii din loc, care a fost atât de dragut de ne-a pus la dispoziție pianul dsale pentru probe. Vin a-i exprima cea mai sinceră mulțumită și pe această cale.

C. M.

poi o pauză de vre-un minut, ceea ce înseamnă distanță de 200—300 pași. După pauză... un auto mare, cu botul țuguiat, lângă șofer tot un jandarm, iar înapoi trei domni. Cel din dreapta era acoperit pe cap cu o caschetă simplă de pânză albă, și trupul învălit în o mantie din aceeași stofă. Părea un aviator mai curând decât un automobilist. Era prințul Carol, fiul moștenitorului de tron, și al preafrumoasei principese Maria.

Îl puteai cunoaște cât de colo. Înalt, blond, cu fața lungăreată, mustața rară și teintul în prefacere. Nu mai e atât de frumos, ca pe când era copil, dar e o înfățișare nemaipomenit de simpatică.

În urma autoului princiar, alt auto, cu bagaj.

După ce convoiul se perdu în zare, pe aci să ne prindem de cap pe tema: care a fost prințul Carol? Ba că a fost cel din mijloc, fiindcă acela ținea buchetele în mână, ba că a fost cel din stânga, fiindcă acela răspundea la saluturi, ba că a fost cel din dreapta, fiindcă dreapta e locul de onoare...

De ce a sta tocmai la margine, la dreapta prințul Carol? Va rămâne o taină. Desigur însă nu fiindcă dreapta e un loc de onoare, și nici pentru că să arate, că nu i-e teamă de anarhiști. Mai probabil, aflase de undeva — e uimitor, se spune, ce bine cunoaște viitorul rege român, situația geografică și etnografică a Ungariei locuite de Români! — aflase, adică, de undeva, că terasa dela caffè Hungaria, zace la

dreapta drumului, și că terasa asta e pururea plină de Români...

În fața terasei pomenite gema de lume. Psylander doar de-o fi ispitit atâta frumuseță feminină pe strada, cât trei de lată, a mândru-lui Arad, consacrat, prin cea mai nouă vizită princiară, de capitală a României de sub coroana sfântului Ștefan.

Dar acum bărbații erau mai mulți decât femeile, deși poate mai rezervați.

Compatrioatele noastre, fete de sef de gară, soții de avocat, proprietărește respectate, dsoarele Fetter și Szabó, doamnele Löwy, Dr. Messer etc. etc., așteptau înarmate cu morname de flori. Peste drum de terasă e palatul primăriei. Era o undulație de pe-o parte a străzii pe cealaltă, ca la primirea unui rege.

Automobilele își opriră aproape de tot mersul, și numai anevoie înaintau prin desis.

„Ejjen România!” „Ejjen Károly herczeg!” — „Trăiască România! Trăiască prințul Carol!” — Ploaie de flori, cale de un sfert de chilometru. Era o zi cu soare, ca mai rar. Veselie, zâmbet, ochi aprinși, vorbe senine, pretutindeni. Cine-și mai aducea aminte, că poate tocmai în această clipă cade, la hotare, străpuns de lăncile cazace, sau sfâșiat de bombă sârbească, poate chiar cel ce i-a fost mai scump?

Prințul Carol — Cărluță al bucuștenilor desmierdători — nu mai învinge cu răspunsul la miile de urale. Se pleacă în dreapta, se pleacă în stânga, cu mâna la caschetă.

O doamnă română, desigur mamă venerabilă, amestecă un accent nou în strigătele mulțimei: „Trăiască și principele Ferdinand. Trăiască și principesa Maria!”

Cărluță aude. Un zimbet i se adună pe față, mai presus de zimbetele convenționale și mai presus decât chiar și cele simțite.

La restaurant, în sala cea mare a Crucii Albe, în fund, se întinde o masă lungă. Cu învoirea prințului Carol, vre-o 20 de ofițeri de cavalerie (husari) ocupă locurile dela masă. În mijloc, prințul Carol. La dreapta dânsului colonelul Hegedüs, comandantul oșetei, cel care ne-a trimis o anumită vorbă la redacție îndată a doua zi după izbucnirea războiului. Chipiul pe care noi îl crezusem de roșior, în auto, era al colonelului. La stânga prințului Carol luase loc prefectul poliției, N. Greén, îmbrăcat în negru. Dincoace de el, generalul Perticari, adiutantul prințului Carol, un bărbat uscățiv, cărunt, vioi, îmbrăcat foarte simplu, cu șuler moale la cămașă, și cu monoclu în ochiul stâng. Apoi iar un ofițer, și pe urmă tânărul I. Mavrocordatu, sau Mauro Cordado, cum scriu ziarele maghiare... un descendent al vechei familii priciare (astăzi, se știe, titlurile și rangurile s'a șters în România) un băiat tânăr, cu nasul coroiat și fruntea cu etaj, foarte simpatice, foarte vorbăret. În față cu prințul Carol deputatul guvernamental Pongrácz, membru al societății automobiliste, incredintat din partea

Podu

Corespondentul a fost în tabăra dela început până nunte despre as...

Miercuri noaptea de tun dinstră pândit vestea pr...

O mulțime erunde îndată o d... a plecat spre po... sură, și prin st... gării. De acolo n... poenituri de puș... înțețite, fiind am... de pușcat.

Belgradul, ca adormit și o înt...

Deodată apar spre Sava, sunt munițiune. În ac... tat un reflector... Vaporul și remo... cile de apărare, Sărbilor cu maș... cu o viteză mare... rese, dar deodată... și nu se mai auc...

În același tim... vehement, îndre...

Partea contra... buinteză sau c... Belgrad nu se a... cește suerând d... în chilia șefului...

Doză până t... arbori din apro... ele, căci avior... de tunuri.

Totul se prez... bătoresc, maieste...

În toila sgon... tr'un minut deba... și după aceea i... Sava și Dunăre...

rolul principal... multe detunatur... podul dinspre p... văd strămtorați... monitor se furia... aruncă granate... nu și-au putut... totală a podului... posesiunea arma...

ministrului de... țil oaspeti, de...

Redacția rom... cini, la un col... sunt ocupate e... și jur: domnu... Ciorogariu, d... cu, Dr. Velicic...

Prințul Ca... i s'a stins țig... nase masa. A... foarte bucu... ni se părea, c... de un locoten... de-acolo întir... mai plin de in... decât amintir... tului Carol.

Dela mas... vinte deschis... „Franța”... ar...

A, dacă se... incumenta, să... ria noastră? ... liticeii, cum s... cală. Iute ne... misă cu ajuto... să fie primit...

Prințul C...

Podul dela Semlin.

Corespondentul ziarului „Neue Freie Presse”, care a fost în tabăra bulgară pe timpul războiului balcanic, dela început până la sfârșit, scrie următoarele amănunte despre asaltul dela Belgrad:

Miercuri noaptea la 12 ore s'a auzit prima bubuitură de tun dinspre Sava. Cu iuteala fulgerului s'a răspândit vestea prin oraș: „La pod ciocnire!”

O mulțime enormă s'a adunat în fața casarmei, de unde îndată o divizie de rezervă cu mașini de pușcat a plecat spre pod. Eu la moment m'am suit într'o trăsură, și prin străzile sgronturoase am luat direcția gării. De acolo nu s'a putut vedea nimic, decât se auziau pocnituri de puști cari din ce în ce deveneau tot mai înțeleșite, fiind amestecate cu vuetul uniform al mașinilor de pușcat.

Belgradul, care până acum era luminat, deodată a adormit și o întunecime s'a lăsat asupra lui.

Deodată apar două umbre pe Dunăre, cari alunecă spre Sava, sunt un vapor și un remorcher încărcate cu muniție. În același timp dinspre Kalimegdan e îndreptat un reflector și Sârbii deschid un foc asupra vasului. Vaporul și remorcherul s'au retras și locul îl iau bărcile de apărare, ce răspund la focul deschis din partea Sârbilor cu mașinile de pușcat. Trei monitoare pleacă cu o viteză mare. În întunecimea cea mare abia se zăresc, dar deodată sunt îndreptate spre ele reflectoarele și nu se mai aude decât sunetul tunurilor.

În același timp posturile de pe mal deschid un foc vehement, îndreptat spre Belgrad.

Partea contrară răspunde vitejește. Tunuri nu întrebunțează sau că nu au, sau că nu voiesc. Astfel din Belgrad nu se aud decât pușcături, câte un glonț rătaște șuerând deasupra noastră; unul pătrunde chiar în chilla șefului de gară, dar nu face nici o stricăciune.

Doă până în trei gloante adobesc crengile unor arbori din apropiere, dar nime nu-și sparge capul cu ele, căci avem alte lucruri de îndeplinit: să îngrijim de tunuri.

Total se prezintă ca o reprezentațiune teatrală: sărbătorească, maiestros.

În toial șgomotului sosește trenul din Zagreb. Într'un minut debarecă câțiva soldați, întăresc paza gării, și după aceea iarăș domnește liniștea. Între aceea pe Sava și Dunăre decurge mai viu concertul, la care rolul principal îl duc tunurile. Pe neașteptate sună mai multe detonături puternice, — Sârbii aruncă în aer, podul dinspre partea lor. Aceasta o fac, pentru că se văd strămtorați de armata noastră. Între acestea un monitor se furizează până sub țârm și una după alta aruncă granate spre pozițiile sârbești, așa încât Sârbii nu și-au putut duce la sfârșit opera lor de nimicire totală a podului; — iute se retrag. Podul rămâne în posesiunea armatei noastre și încă în așa stare, că se

mai poate întrebunța, dar numai pentru trecerea pedestreime.

Când văzură Sârbii că încep să bubue și obuzierele mici își pierdură tot gustul de luptă și încetul cu încetul slăbiră focul. În fine sosi și acea oră memorabilă, când monitoarele noastre de pe Dunăre stau într'o linie și aruncă gloantele una după alta spre murii vechi a cetății Belgrad.

Războiul.

Convenția anglo-japoneză.

Japonia are o convenție cu Anglia, care nu e decât o reînnoire a convenției ce există între cele două state dinainte de războiul ruso-japonez.

Scopurile convenției sunt următoarele: 1. consolidarea și menținerea păcii în Asia orientală și în Indii; 2. garanția intereselor comune ale tuturor puterilor în China, asigurând independența și menținerea principiului de libertate în chestiunea comerțului și industriei pentru toate puterile în China; 3. menținerea drepturilor teritoriale ale părților contractante în Asia orientală și în Indii și apărarea intereselor speciale ale părților contractante în aceste regiuni.

Convenția cuprinde 6 articole dintre cari întâiele două sunt următoarele:

1. Dacă Japonia sau Marea Britanie crede că unul din drepturile sus menționate ar fi amenințate, cele două guvername se vor sfătui să ia măsuri pentru apărarea acestor drepturi și interese.

2. Dacă în cazul unui atac neprovocat sau a unei acțiuni neprovocatoare, nu împoartă unde, unul dintre contractanți ar fi târât în război pentru apărarea acestor drepturi teritoriale sau a intereselor sus menționate, celălalt contractant trebuie fără întârziere să-l ajute în război și să nu închee singur pace.

Convenția este de ambasadorul Japoniei Kato și de Sir Eduard Grey și are valoare pe 10 ani (începând dela 13 Iulie 1913.)

Presa vieneză comentează această convenție făcând concluzia că ea nu atinge actualul conflict european. Germania neatăcând Marea Britanie (vezi articolul 2 din tratat), Japonia nu e într'un casus belli. Convenția este îndreptată evident împotriva Rusiei, căci care altă putere a amenințat Indiile engleze? Care putere poate fi temută atât de mult pentru Japonia ca Rusia?...

Un al dollea vas englez scufundat.

Căpitanul vaporului „Kelet”, care a sosit alaltăieri după ameazi la Fiume a raportat, că în 4 August a găsit în marea largă lângă insulele Zante ruinele crucișătorului englez „Varriwe”, pe care probabil l'a scufundat crucișătorul german Gröben.

Flota germană în luptă cu flota engleză.

Spre nord dela Scotia flota germană a intrat în luptă cu flota engleză.

Vasul „Sfântului Andrei” cufundat.

Călătorii cari sosesc din Finlanda povestesc că vasul rusesc „Sfântul Andrei” suferind avarii lângă Hango s'a cufundat de jumătate.

Petersburgul amenințat.

După cum se anunță din Kopenhaga escadra germană bombadează orașul Vibory din sânul finlandez.

Agentia Wolff anunță că Rușii au nimicit Duminecă și Luni portul Hango, care zace la intrarea nordică în sânul finlandez, și au așezat mine pe întreg drumul ce duce la Petersburg, iar flota ce staționează în fața capitalei rusești a fost întărită cu noi torpiloare.

„Pester Lloyd” e de părere că aceste măsuri de apărare au fost provocate de repeziciunea, cu care operează flota germană.

Flota germană și austro-ungară unită în Marea Mediterană.

Se telegrafiază din Roma: Flota germană din Marea mediterană s'a unit cu flota austro-ungară.

Lupte sângeroase la Grasin.

Din Berlin se anunță că trupele germane înaintează biruitoare în Rusia. La Grasin au avut loc ciocniri sângeroase. Rușii au fost fugăriți. De ambele părți sunt pierderi mari.

Proclamația țarului către Ovrei ruși.

Țarul a adresat o proclamație către ovreimea din Rusia. Țarul i-a provocat pe Ovrei să intre în armată și să fie patriotici promițându-le că le va da după război drepturi cetățenești.

Anglia trimte un corp de armată Franței.

Anglia s'a hotărât să trimită Franței un corp de armată. Anglia trimte acest ajutor Franței, pentru că trupele germane au pătruns în Belgia.

Aeroplanе rusești deasupra orașului Breslau.

Ieri s'au ivit deasupra orașului Breslau aeroplanе rusești, din cari s'au aruncat bombe asupra podurilor, dar fără nici un efect.

ministrului de honvezi, să călăuzească pe înalții oaspeți, dela Budapesta până la Sinaia.

Redacția noastră se postează imediat în vecini, la un colț de masă. Celelalte mese din sală sunt ocupate aproape toate de Românii din Arad și Iur: domnul deputat Dr. Ștefan C. Pop, d. R. Ciorogariu, dnii avocați Dr. Marșieu, Dr. Iancu, Dr. Velici, etc. etc. și mai multe doamne.

Prințul Carol fumează escesiv. Un minut nu i s'a stins țigarea din mână, decum se terminase masa. Are atitudini familiare. Povestește foarte bucuros cu fiecare dintre meseni. Nouă ni se părea, că e deadreptul prea indulgent, față de un locotenent, care ședea mai la distanță, și de-acolo întindea vorba. Zău, nu se poate ceva mai plin de încredere și ceva mai entuziasmat, decât amintirea ce-ți lasă felul de a fi al prințului Carol.

Dela masa din vecini sboară către noi cuvinte deschise: „Serajevo”... „aeroplanе”... „Franța”... „artilerie”... „alianțe”...

A, dacă se face politică aci, de ce nu ne-am încumanta, să ne exercităm și noi, presa mesei noastre? Noi ne ținem doar pe urmele politice, cum se ține Tândală pe urmele lui Păcală. Iute ne rugăm pe-o cartă de vizită, trimisă cu ajutorul propiretarului dela restaurant, să fie primit ziarul nostru.

Prințul Carol ia în mână cartă de vizită,

servită pe farfurie cu șervet, o cetește dintr'o ochire, și dă ordin deputatului Pongrácz, — prin el, pe semne, ca toate să se facă sub controlul statului... — să ne avizeze că după masă, vom fi primiți.

Inchipuți-vă nerăbdarea noastră.

La depărtare sentimentele celor din sală, înfrânate din condescendență, și sentimentele celor de-afară, potențate prin așteptare, isbucniră furtunos.

Pe la orele 3, un tânăr ofițer voinic, din armata română, cu toaletă de auto peste uniformă, anunțase că totul e gata. Masa fu ridicată. În câteva clipe prințul era îmbrăcat de drum. Salută, cu un compliment, tuturor mesenilor, fără a întinde mâna unuia singur din ei, și porni, prin aleia Românilor din sală, spre ieșire. Tăcere de-o secundă, apoi ca prin farmec se deslegară inimile, și un puternic și necontentit „Trăiască!” șgdui sala. Dacă nu mă înșală auzul, cel dintâi strigăt a fost al dlui Dr. Iustin Marșieu...

În aceste clipe de sărbătoare a fost primit și redactorul nostru, singurul gazetar, căruia prințul Carol a binevoit să acorde atenția sa, în cursul întregii sale călătorii!

Până oaspeții se așezară în automobile, — chestie de câteva minute — imensele cete de oameni, din fața restaurantului, manifestau cu

înverșunare: „Trăiască România!”, „Trăiască prințul Carol!” românește și ungurește, amestecat. În sală s'au auzit numai aclamații românești, afară se auzeau tot atât de sincere și calde urale în ungurește. Nu vă mirați. De vre-o câteva zile presa maghiară din loc publică articole cu titlu peste pagină: „România melletünk”, — „România cu noi”, — aceeași presă, care până bine de curând scria cam așa: el, ce România! o să ne mai creiăm șase corpuri de armată, și atât!...

În vecinătatea carului princiar, un industras român, cu mustața groasă, își falfăie pălăria cu borduri, în aer, răcnind de mai multe ori: „Trăiască Monarhia! Trăiască România”. Tot de atâtea ori lumea secundează cu înflăcărare. Prințul Carol devine grav. În alte momente, evident, se lăsa răpit de văpaia generală.

Dupăce au plecat automobilele, un soldat, rezervist, vine la mine, și mă întrebă cu fața îmbujorată, și cu ochii melancolici:

„A fost Impăratul Românilor?”

Ne risipim care încotro, povestind impresiile noastre, și urmărindu-le pe ale altora.

În o ceată, ce-l înconjoară, colonelul Hege-dius, vorbește peste măsură de încântat.

Noi dăm asalt doctorului dela husari, Dr. Gh. cu care se întretinuse îndelungat, prințul, în timpul mesei. „Cum ați vorbit?” e întâia noastră

Două escadre de cazaci prizonieri.

Din Intersburg se telegrafiază: Un escadron de ulani germani a făcut ieri prizonieri două escadre de cazaci.

Înțelegere între România și Bulgaria.

„Reichspost” e informat din București: Înțelegerea între România și Bulgaria este perfectă. Trupele române au fost retrase din Dobruđa.

Grecia amenință Serbia.

Din sursă bulgară se anunță că la Salonic au fost un număr mare de trupe grecești, cari ar avea destinația să năvălească în Serbia și să cucerească teritor sârbesc.

Rusia se retrage în fața Turciei.

Din Constantinopol se telegrafiază că trupele rusești evacuează grabnic ținuturile mărginașe Turciei. Un număr imens de soldați ruși dezertează în Turcia.

Avansarea baronului Hazai.

Maj. Sa monarhul l'a avansat pe ministrul de honvezi, baronul Samuel Hazai la rangul de mareșal campestru.

Trupele austro-ungare au trecut Vistula.

Se anunță oficios: Sâmbătă trupele noastre au pătruns până la Miechov continuând ofensiva. Până seara toate localitățile în depărtare de 40 kilometri au căzut în mâna noastră. În același timp trupele noastre dealungul Vistulei au trecut râul și au luat poziție dincolo de el. În Galiția de est trupele noastre au ocupat localitățile Radzivilov (în fața cu Brody), Voloczyska (în fața cu Podvoloczyska) și Novosielia rusească (lângă Cernăuți). Patrulele cavaleriei dușmane au încercat să pătrundă în Galiția de est și mijloc dar au fost respinse. Cu prilejul ciocnirilor dintre Brody și Tarnopol, în apropiere de Zaloscze au căzut 4 cazaci, iar doi au fost răniți.

Știri dela granița muntenegreană.

A. T. U. anunță: Pe câmpul de război, dela sud, dușmanul dovedește o vie dispoziție de ofensivă împotriva granițelor noastre. În 8 August trupele dușmane, cam la vre-o 4000 oameni au încercat un atac împotriva forăreței ostice dela Trebinje. Pierderile noastre au fost

întrebare. „Esclusiv românește!” Ce-o fi zicând și ce-o fi crezând ceilalți? ne trece prin gând, dar continuăm repede cu întrebările: „Ce ați vorbit, ce a spus?” „Multe de toate, dar mai ales s'a mirat, că un singur oficer român este la cavalerie, și acela medic, și acela rezervist...”

Nostim episod ne povestește un domn român din Bărzava, domnul P.

Sofia dânsului aștepta cu un buchet de flori în capul satului, voind să-l arunce în auto. Trecu întâi deputatul Pongrácz, făcând semn, că prințul urmează. Doamna se pregăti. Când prințul sosi în dreptul doamnei P., automobilul se oprî în loc, deodată. Doamna rămase incremenită, uitând buchetul în mână. Asta era prea-prea. Să mai arunce florile în carul sprinten, se mai făcea, dar să le întindă, ceremonioasă, prințului, care poate va aștepta să și zică ceva, asta întrecerea puterile omenești...

A trebuit ca prințul Carol să se plece din auto, să ia buchetul din mâna doamnei P. și să ceară scuze... Acasă, pe doamna noastră o năpădi plânsul.

I. C. Costa.

un ofițer și 31 de soldați. Dintre dușmani au rămas pe câmpul de război la vre-o două sute, dar se vede cum trupele dușmane țarau cu ele încă o mulțime de răniți gravi.

La orele 9 dimineața Muntenegrinii au încercat un atac împotriva localității Gad, în apropiere de Gaftovaț, dar trupele noastre au prins la timp de vestea atacului și l-au respins pe dușman.

Crucișătorul Szigetvár a distrus ieri cu grătare stațiunea radiotelegrafică din Antivari.

INFORMAȚIUNI.**Pentru cei de acasă.**

Arad, 11 August 1914.

Cu destinația de-a fi administrate de Reuniunea femeilor, până acum s'au făcut la ziarul nostru următoarele contribuții:

Dr. Nicolae Roxin 20 cor. (Această donație e făcută cu prilejul cununiei celebrate în 27 Iulie — 9 August — în aula episcopescă, cu dsoara hortenzia Mihaloviciu, fiica inginerului suprem dela direcțiunea căilor ferate, transferat de curând la Arad, din orașul Szabadka).

Ion Philimon, Arad 20 cor.
Sever Dan 20 cor.

Turneuul Băilă. Ni se scrie: Sebeș, 29/VII, 1914. Stimate Dle redactor! Arta iarăș are ghinion!!! Cu toate că am fi pregătiți pentru începerea turneuului, trebuie să-l amânăm din nou. Noi facem și acum repetițiile regulat, așteptând desfășurarea evenimentelor într'un fel sau într'altul. Cel puțin vom avea piesele studiate și îndată ce se va face liniște vom începe. Când? Asta o știe Dumnezeu!

Te rog deci să dispui, ca să se avizeze publicul în sensul acesta.

Ar fi prea riscat un turneu prin provincie și cu siguranță nici nu ne-ar permite autoritățile.

D-rele mai stau aici vre-o 2—3 zile, până ce vom avea știri mai pozitive și atunci vom vedea ce vom face.

În tot cazul turneul nu va rămânea în baltă! — Cu dragoste Nicolae Băilă, actor.

Impresii de mobilizare. Mare și fără de margini este puterea Domnului și nu știi, când îți sună ceasul, ca să te desparți de iubiiții tăi, de căminul tău... în vremea aceasta de grea cumpănă!

Așa fără de veste ne-a prins și mobilizarea. În toată jocului ne-a surprins pe toți.

Când s'a încheiat hora mai bine, când călețele feciorilor au început a prinde flăcări mai cu nădejde, când inimile fetelor au început să bată mai iute la pieptul flăcăilor... sosește vestea mobilizării.

Nici tu vioară, nici tu cântec; gurile au amuțit, urechile par'că nu au mai auzit. Asta a fost însă numai un moment. Flăcării s'au pornit spre casele lor, fetele și ele s'au împrăștiat.

Toți se gândeau la ziua de mâine, când are să plece atâta om în depărtare.

Luna iese din ascunzătorii sale, și ea palidă, ea mireasă atâtor suflete, cari mâine în zori au să-și ia rămas bun dela ea poate pe vecie.

Mantaua nopții s'a încins peste întreg satul. Lumea geme îndurerată și numai suspinul unei fete se aude, care a strâns la pieptul său poate pentru ultima oară pe alesul inimii sale.

Ora a sunat. S'a dat signalul și trenul s'a pus în mișcare. Tipete sfâșietoare au ieșit din mii de piepturi. Mamele cu ochii sticloși se uită după trenul, care duce atâta om. Durerea le-a luat glasul, lacrimi nu mai curg din ochii lor. Numai o cută pe frunte arată suferința de mamă după fiul său.

Voinicii feciori s'au pus pe cântate, nu de voie bună cântau însă — se vedea pe glas aceasta — ci să mai aline durerea celor rămași.

Romanii au răpit Sabine pentru înmulțirea popoului său, dar noi Dumnezeu, unde găsim Sabine să răpim, căci ne rămân grânele netreierate, pământul negorit...!

În sat numai câte un bătrân uitat de moarte vezi, care prin vorba lui dulce mai alină sufletele măhnite. Dar vai dureroasă mângâiere!

Câte o epistolă sosită din când în când mai alină durerea iubitorilor, epistolă scrisă la lumina lunii pe spațele tovarășului de arme în fuga condeului, în care-i pusă toată durerea pentru moșioara lăsată în voia sortii, feții, cari i-a lăsat la un codru de păne.

Cu durere se gândesc feciorii la căminele lor, dar acolo unde e chemat își face datoria de ostaș bun, rămâne devotat superiorului său; ca întotdeauna luptă vitejește arătând, că ține la Patrie și Impărat.

„Dumnezeu a dat, Dumnezeu a luat, fie numele domnului binecuvântat” a zis Iov. Tot așa și voi mamelor române. Cu tărie bărbătească primiți cercarea Domnului, căci fiții voștri vor veni îndărăpt triumfând asupra vrășmașului, căci unde e dreptatea și ajutorul Domnului nu e departe! — Nereu. — Isacu Mihai.

Societatea academică română „Centrul Studentesc”. Nou înființatul „Centrul Studentesc” român din Cernăuți și-a constituit în adunarea generală constitutivă din 3 Iulie a. c. comitetul în modul următor:

Prezident: Samuil Facas, cand. jur.; I. viceprezident: Octavian Mironovici, cand. jur.; II. viceprezident: Andrei Căileanu, stud. jur.; III. viceprezident: Iosif Fochi, st. jur.; Secretar de interne: Onisifor Berculeanu, c. fil.; Secretar de externe: Grigori Crasovschi, st. jur.; Cassar: Nicolai Martiniuc, st. fil.; Bibliotecar: Petre Pitic, st. fil. jur.; Econom: M. Abager, st. fil.; Controlor: Dimitrie Stefaniuc, teol. abs. și stud. fil. Orice corespondență în scris va iasă-că a se trimite la adresa dlui C. Vasilevici str. lazurilor 3 a.

Războiul și băncile. După cum scriu ziarele din Austria în toate părțile publicul e cu cea mai mare încredere față de institutele financiare. La banca de păstrare din Viena „Erste Österreichische Sparkasse” au fost d. p. Sâmbătă replățiri în sumă de 285.000 cor. iar depunerii noi 494.000 adică depunerile întrec cu 209.000 cor. replățirile. La casa centrală comunală a orașului au fost în aceeași zi depuneri în sumă de 202.607 coroane, iar replățiri 119.325 cor. Asemenea se anunță și din Galiția, — la granițele căreia decurg luptele între armata noastră și Ruși, — că populațiunea e foarte liniștită și deponenții își scot banii numai întru cât au lipsă pentru acoperirea necesităților momentane.

Serbătorirea rezerviștilor noștri în România. Între rezerviștii chemați sub arme sunt într'un număr foarte mare cei cari petrecând în România, au grăbit să-și facă datoria la glasul patriei lor. Un plutonier cu numele Molnár dela artileria din Sânniclașul mic sosind acum din România, unde a fost în funcțiune la o societate de navigațiune română, povestește aproape minuni despre simpatiile prietenești de cari s'au bucurat toți rezerviștii străini, cari au grăbit în zilele aceste spre patria lor.

Eram în serviciu pe Dunăre — a spus rezerviștul, — când am primit vestea mobilizării. Am debarcat imediat la Ruscuc și am luat trenul spre București, ca de aci să plec acasă. Pe întreg drumul vagoanele erau pline de rezerviști din Austro-Ungaria și Germania. La gări în tot locul am fost întâmpinați cu ovații și se putea vedea că dispoziția populațiunii e pentru tripla alianță. În București a fost ridicată o poartă de triumf pentru întâmpinarea rezerviștilor străini, cari numărau la 12.000. La gară venise

întregă studenții copii sub conducerea distribuiau poamele în oraș în toată mai mare jar, cu cea mai mare

Avertisment militară a cumpănilizării, în toate alimentare, pe în cea mai mare asigurațiunii (boște) (perceptoratele) stea imediat cu de conștiință, străntoarea me a seduce pe p să-și vânză asi cuvânt că cont după războiu, i favorabil pentru cumpăra de loc

Deoarece m excocherii ora menii neorienta nostru țaran să șarlatani, ci se autorităților co să-și aresteze fă deapsa binemer

CEL MAI ARAD sunt se Buffet. — (Ne 2255.)

Comanda p cunoștința cele au să se prezimente în fabr mai jos, emisă

Es wird K verlautbarten kriegsleistung schen Mülle, gerhaus erlieg nenötigten Ve des Bürgerme den.

Sämtliche dem Ersuch Neumanisch mittag, Szécheny 30 Minuten August 8 Uhr mission zu er der Ware bez derungsrecht bringen.

Nach kom Vergütungsbe har bezahlt.

Kihirdettet hadi szolgalm let értelmében fele gözmalor és az aradi t sereg részére gármesterei h sitva lettek.

Minden értesítettik, lomban Augu Széchenyi gr a tárházakban megtérítő biz áruk tulajdon sultságot bel hozza.

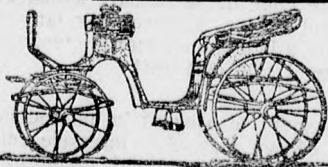
A bizottsá összeg min lesz kifizetve. Arad, 1914

Ka 127

Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară cu putere electrică TEMESVÁR-GYÁRVÁROS, Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lastrat și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurent gratis și franco. — Cară funebre, felurite căruțe landaner cu prețuri moderate

Intreagă studențimea capitalei române și mii de copii sub conducerea învățătorilor lor, cari distribuiau poame, țigărete și beuturi răcoritoare. În oraș în toate părțile ni s'a dat atenția cea mai mare iar, direcțiunea căilor ferate a fost cu cea mai mare prevenire față de noi".

Avertisment. Precum se știe administrația militară a cumpărat și cumpără din prilejul mobilizării, în toate părțile țării, *cai, boi și produse alimentare*, pentru cari liberează vânzătorilor, în cea mai mare parte țărani, în loc de bani gata, *asignațiuni (bonuri)*. Deși *cassierii statului* (perceptoratele) *răscumpără asignațiunile aceastea imediat cu bani gata*, totuși oameni lipsiți de conștiință, folosindu-se de neorientarea și strâmtoarea momentană a țărănilor au început să seducă pe posesorii astorfel de asignațiuni să-și vândă asignațiunile pe preturi reduse, sub cuvânt că contravaloarea lor se va plăti numai după războiu, iar dacă războiul se va sfârși nefavorabil pentru monarhie, nu se vor mai răscumpăra de loc.

Deoarece manoperele acestea nu sunt decât *excrocherii ordinare*, menite a păgubi pe oamenii neorientați, atragem atențiunea poporului nostru țaran să nu se lase sedus și exploatat de sarlatani, *ci să denunțe pe făptuitorii imediat autorităților comunale sau cercuale*, eventual să-i aresteze fără amânare, pentru a-și lua pedeapsa bine meritată.

CEL MAI BUN LOC DE RECREARE ÎN ARAD sunt scările dela Murăș „Neptun”. Buffet. — Scălzi calde de aer și soare. (Ne 2255.)

Comanda pietei militare din Arad aduce la cunoștința celor interesați, orele și zilele, când au să se prezinte aici cari au depozit de alimente în fabricile numite în publicațiunea de mai jos, emisă în limba germană și maghiară.

EDIKT.

Es wird Kundgemacht, dass auf Grund der verlautbarten Regierungsverordnung über kriegsleistungen die im Banhofe, Neumanischen Mühle, in der Széchenyi Mühle und Lagerhaus erliegenden, für die Heeresverwaltung benötigten Verpflegungsartikeln unter Mitwirkung des Bürgermeisters amtes: sichergestellt wurden.

Sämtliche Interessanten werden hievon mit dem Ersuchen verständigt vor dem u. zw.: Neumanische Mühle am 13 August 8 Uhr, vormittag, Széchenyi Mühle am 13. August 2 Uhr, 30 Minuten nachmittag, Lagerhaus am 14-ten August 8 Uhr Vormittag tagende Vergütungskommission zu erscheinen und die das Eigentum der Ware beziehungsweise das eventuelle Forderungsrecht erweisenden Dokumente mitzubringen.

Nach komisionell erfolgter Erhebung der Vergütungsbeträgen werden alle Interessanten bar bezahlt.

HIRDETMEY.

Kihirdettetik, miszerint, a közhírré tett, a hadi szolgálmányt illető kormánysszéki rendelet értelmében a vasuti állomásnál, a Neumann-féle gözmalomban, a Széchenyi gözmalomban és az aradi tárházakban elhelyezett, a hadsereg részére szükséges élelmi cikkek a polgármesteri hivatal közreműködésével biztosítva lettek.

Minden érdekeltek fél azon megkereséssel értesítettetik, miszerint a Neumann féle gözmalomban Augusztus hó 13-án d. e. 8 orakor, a Széchenyi gözmalomban 13-án d. u. fél 3-kor, a tárházakban pedig 14-én d. e. 8-kor működő megterítők bizottság előtt jelenjék meg, és az árak tulajdonát, esetleg a követelményi jogosultságot bebizonyító okmányokat magával hozza.

A bizottságilag megállapított megterítendő összeg minden érdekelt félnek készpénzben lesz kifizetve.

Arad, 1914 augusztus hó 11-én.

Hegedűs,
alezredes.

Ultima oră.

VICTORIA GERMANĂ ÎN ALSACIA.

(Agenția Wolf). Armata dușmană (franceză), constatătoare din corpul al VII-lea și dintr-o diviziune de infanterie luată din garnizoana dela Belfort, voind să înainteze dela Belfort spre Mühlhausen, în partea de nord a Alsaciei, a suferit o înfrângere din partea armatei noastre care staționa în întăriturile din vestul Mühlhausenului.

Inexprimabilă bucurie a pricinuit în Berlin aducerea vestei de către ofițeri și jandarmi bicicliști, la ordinul șefului de stat major Moltke. Ziarele îndată au scos ediții speciale, vestind uriașa biruință asupra Francezilor. O frecvență ne mai pomenită era pe străzile orașului. Oamenii se îmbrățișau, se sărutau. Berlinul a veghlat întreaga noaptea de 10 August. Informații precise nu s'au adus în oraș, însă e fapt că mai multe mii de Francezi au căzut pe câmpul de luptă. Un om a strigat în Berlin:

— Spre Paris! spre Paris!

Se vestește din Berlin: Invingerea dela Mühlhausen e una din evenimentele decizătoare ale războiului. Armata germană înaintează spre Belfort. În ciocnirea dela Mühlhausen, au luat parte cam 100.000 oameni. Lupta a fost sângeroasă. Artileria germană și-a menținut situația cu mare istețime. Germanii au luat pradă multe tunuri dușmane.

ROMÂNIA.

Față de agravarea situației în Balcani, Duminecă s'a ținut un important consiliu de miniștri la Sinaia.

Toate autoritățile și trupele ruse dela punctul Foltechi Bes (granița română) au fost ridicate și trimise spre centru în urma unui ordin al guvernului rus. Ordinul a sosit în noaptea de 20 c. În aceeaș noapte sentinela română dela pod a văzut sosind la vama rusă un automobil. După o scurtă convorbire avută cu noii sosiți ofițerul graniței s'a urcat în automobil care s'a îndreptat spre Est. A doua zi trupele au fost retrase dela graniță, rămânând numai doi soldați de gardă. Acelaș lucru s'a întâmplat și în punctul Drănceni, în dreptul căruia pe celălalt mal al Prutului se află de asemenea un cordon rus.

STARE DE RĂZBOIU ÎN CHINA.

Roma. — Se telegrafiază din Ci-fu (posesiunea engleză) că la Tsvato a fost proclamată starea de război. Toți străinii au fost expulzați. (A. T. I.)

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Noutăți literare.

Se capătă la Librăria „Concordia” din Arad Strada Deák Ferencz 20.

T. D. Ștefanescu, profesor la liceul Carol I. *Cucerirea Galliei de către Romani*. Memoriile lui C. Iulius Caesar și Aulus Hirtius. Traducere din limba latină. Prețul Cor. 2.50.

Horia Petra-Petrescu. *Indemnuri*. Broșuri volante. Broșura I. Prețul 40 fil.

Leonard Paukerow. *Când joci teatru românesc în țara Ungurească*. Impresii și icoane din turneul trupei Victor Antonescu. Contribuțiuni la cunoașterea problemei teatrului românesc în Ardeal și Ungaria. Prețul Cor. 2.

Activitatea parlamentară a dlui N. Iorga, ca deputat. Extrase din discursuri. Interpelări. Prețul 50 fil.

N. Iorga. *Renegații în trecutul țărilor noastre și al neamului românesc*. Comunicare făcută Academiei Române în ședința dela 2 Maiu 1914. Prețul 20 fil.

N. Iorga. *Ce ne învață cariera lui Aurel Vlaicu*. Idei dintr-o conferință ținută la Câmpina. Prețul 15 fil.

Predici pentru toate Duminecile anului bisericesc, edate de Dr. T. Tarnavski și Dr. E. Voitschi profesori la facultatea de teologie din Cernăuți. Ediția a II-a îngrijită de Dr. D. Cloca, în 3 volume. Prețul unui volum Cor. 7.50.

Prospect.

Internatul cel nou din Brașov

pentru elevii școlilor românești (gimnaziu, reale, comerciale) din Brașov s'a deschis în 1 Septembrie 1912.

Clădirea e impozantă, aproape de școală și are:

- a) sale spațioase și luminoase de dormit (cu paturi de fier, cu somieră și saltea).
- b) sale luminoase de studiu.
- c) sale separate de mâncare (sofragerii).
- d) coridoare spațioase, închise, luminoase.
- e) conduct de apă (din izvoare de munte).
- f) local propriu de baie cu dușuri.
- g) încălzire centrală (calorifer).
- h) infirmerie (spital) în grădină.
- i) grădină mare cu pomi.
- l) cât mai curând: lumină electrică.

Elevii internatului capătă:

- a) hrană bună și igienică.
- b) sprijin la prepararea lecțiilor.
- c) baie.
- d) tratament medical.
- e) supraveghere, lăsându-li-se însă peste zi și libertatea cuvenită.

Internatul e proprietatea școlilor și bucătăria se conduce în regulă proprie.

Taxa de 1 elev e 700 cor. pe an și se plătește în 4 rate anticipative, eventual și lunar.

Condițiunile de primire. Cererea de primire se va da până în 15 Aug. n. și va fi însoțită de următoarele acte:

- 1. ultimul testimoniu școlar.
- 2. act de naștere.
- 3. act de revaccinare (numai pentru elevii claselor I—IV, gimn. și reale.)
- 4. atestat medical, că elevul e sănătos.
- 5. declarațiune legală, că părinții se supun normelor cuprinse în regulamentul internatului și admit în caz de proces competența judecătorei din Brașov.

Fiecare elev va aduce cu sine:

- 6 cămăși de zi.
- 4 cămăși de noapte.
- pantaloni de baie.
- 6 ismene.
- 12 batiste.
- 12 părechi de ciorapi.
- 6 ștergare.
- 3 cearceafuri de pat.
- 1 plapomă cu nasturi.
- 3 cearceafuri de plapomă cu găuri pentru nasturi.

- 1 pernă de cap.
- 4 fețe de pernă.
- perie de cap, de dinți, de haine, de ghețe, peptene des și rar, săpun.

- 2 părechi de ghețe și pantofi de noapte.
- 6 servete de masă și câteva cărpe de praft.
- chipiul și uniforma obicinuită la școlile noastre din Brașov. (Aceste se pot comanda după înscriere. Chipiul e obligat dela cl. III. în sus, iar uniforma dela cl. V.)

Toate aceste lucruri trebuie consemnate într'un inventar scris în 2 exemplare.

Părinții vor însemna cu arniețu roșu rufe și hainele, cosând pe ele numărul, ce se va da deodată cu răspunsul de primire. Rufe defectuoase (sdrențuite) nu se primesc.

Pentru asigurarea locului în internat se cere plățirea momentană a taxei pe una sau mai multe luni. Orice epistole precum și banii se vor trimite la adresa: *Ioan Petrovici*, profesor gimnazial, Brassó (Brașov), Str. Prundului 39, care va da toate informațiunile și deslușirile necesare.

Ca să nu fie nimenea expus de a fi refuzat în timpul ultim, e bine ca cererea de primire sau cel puțin de prenotare, să se trimită cât mai curând!

Direcțiunea Internatului
(Strada Prundului —
Porond u. Nr. 39.)

(1 2272—6)

LIBRĂRIA ȘI TIPOGRAFIA „ȘCOALA ROMÂNĂ” DIN SUCEAVA

caută un
funcționar comercial

serios, capabil și cu însușiri recomandabile în etate de 23—24 ani. Salar lunar între 120—150 cor. Timpul intrării în serviciu 1—15 August. Respectivul are posibilitatea să avanseze și la postul de conducător al acestui Institut. — Ofertele însoțite de atestate coplate, de certificatul de naștere și de fotografie, să se adreseze librăriei „Școala română” Suceava (Bucovina).
(So. 2254)

Ceasornice,
Bijuterii,
Gramofoane, Plăci.

Chiar și pentru
plătiri în rate.

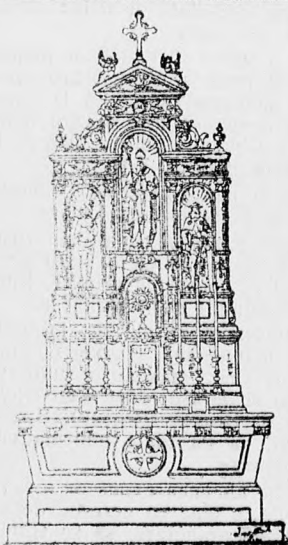

Ceasornice „Strava”, dela 5 cor. în sus, inele-litere 80 fileri. Lunar nou recepții de plăci. Mare magazin de articuli pentru sport și lampe electrice pentru buzunari! Pentru ceasornicele și gramofoanele noi se dă garanție de 10 ani, iar pentru reparație o garanție de 5 ani. Atelier de reparare pentru ceasornice, bijuterii, gramofoane. Schimb de aur și argint zdrobit. Tăbă József, Cronometru și orologier artistic, Szeged (Szeged) Dugonics-tér Nr. 11. Numeroase scrisori de recunoștință. Prețuri ilustrat gratis. Permanent nou (și) de plăci românești

Su 1920

Szubotha István

atelier de construcția de altare și de aurire artistică
Budapest, VIII., Hunyadi-u. 26 sz.

Oferă on. prețimi gr. ort. și gr. cat. lucrări de sculptură, iconostase, altare, amvoane, făclii pentru botez, cosciugul Domnului, statire, icoane staționare, scaune duhovnicești. Lucrări de aurire și pictură executată artistic de la cele mai simple până la cele mai decorate. Primește spre renovare și pictare iconostase și altare vechi. — Prețuri nu am dar cu proiecte artistice și prospecte convenabile servesc gratis. — Pentru primirea lucrărilor merg la fața locului pe cheltuiala proprie.

Prețuri
ieftine!

(Ba 2207)

Garanță
pe 10 ani

Mașină familiară de cusut Cor. 75
Mașină de cusut cu luntre rotundă . . . Cor. 130
Mașină bobbin central. . Cor. 140

Pentru plățiri în rate
cu 12% mai scump.

Bifelete, gramfoane, părți separate la acestea. — Pețuri de fabrică, cu garanță. — Numai articuli de primul rang.

BAUMGARTEN GÉZA, Marosvásárhely.

HOTEL „BOULEVARD”

SIBIU.
NAGYSZEBEN.

Zidit din nou s'a deschis în 1 Mai 1914. Este situat în cel mai cercetat și mai frumos loc în oraș. Priveliște admirabilă. 60 camere elegante moderne. Incalzire centrală, electricitate, apă caldă și rece, lift, garaj p. automobile, automobil la fiecare tren. Restaurant propriu excelent.

Reagă binevoitor sprijin arendatorii:

HAYDEKER și KASPER.

Camere dela 3 cor. în sus
Ha 2187

INGINER

CAROL GRAEFF

birou tehnic și întreprindere de instalațiuni
Bistrița (Beszterce) str. Ungur nr. 25.

Execută lucrări pentru luminatul central cu electricitate, baterii de electricitate, curent slab, apaducte și canalizare, în orice mărime și execuțiune. Lăferează motoare, mașini industriale, transmisțiuni, aparate med cale și pentru semnale, fieră de căleat cu electricitate, aparate pentru încălzit și fert. Execută schițe, proiecte, prospecte și socoteli de rentabilitate gratis fără obligamente.
(Ga 1349)

Magazin permanent de totfelul de
lampe electrice și material de instalațiuni.

Plătiri în rate!

Condițiuni favorabile de plățire!

Plătiri în rate!

Pentru lucrările executate garanție pe mulți ani. Întreprinderea aceasta nu e provizorie.

Délczeg Pál

PIETRAR

BISTRITA, (vis-à-vis) de cimitirul evanghelic.

Atrage atențiunea on. public din loc și provincă asupra magazinului de și atelierului de piatrăre — Bogat asortiment de monumente mormântale de marmoră de Carrara, granit, sienit, porfir, labrador etc. Execută totfelul de lucrări de piatrăre și sculptură în piatră, după orice desen, precum în monumente mormântale, s. Treime, cruci pe lângă drum și lucrări de piatră pentru clădiri în stilul cel mai frumos și modern. Renovarea și aurirea monumentelor vechi mormântale se execută prompt și ieftin — Prospecte și deseneuri la dorință trimet gratis și franco. — Renumita mea firmă să nu o confundați cu alte firme similare
(Na 1347)

Premiat

„Cro

I.

SIBIU

: Cro

Mare de
gene,
militare.

CE

H

Sibiu

Execută
ma
ap
fic
cur

Serviciu

NOU

prăvăl
de obiecte
mecanice

Timișoara

O EXC

corespunde
mai bune
de lucrări
Cu deosebit
stima
fost cond

Premiat Expoziția internaț. de modă, Paris 1911: Grand Prix și med. de aur
Expoziția univ. din Roma 1911: Grand premiu și medalia de aur

La
„Croitoria universală”
I. PETRAȘCU
SIBIU, Str. Cisnădiei 30
Telefon nr. 172.

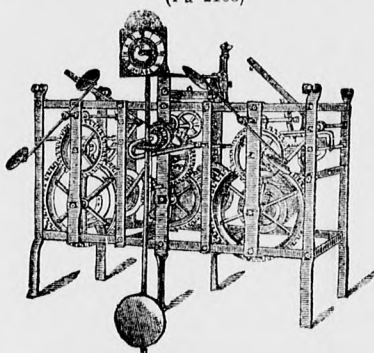
: Croitorie civilă și militară :

Mare depozit de stofe engleze și indigene, precum și totfelul de articole militare. (1845—80).

**CELE MAI EXCELENTE
CEASURI DE TURN**

(Pa 2103)

execută din oțel, fier și aramă precum și repararea precisă a acestora pe lângă garanție.

Papp Kálmán

fabricant de ceasuri pentru turn

Temesvár-Gyárváros, Fő-u. 34

— Prospecte gratis. —

— La dorință merg pe cheltuiela mea la fața locului. —

Ha 2186

F. HACK

mecanic

Sibiu-Nagyszeben, Dragoner-wache nr. 2.
lângă WILHELM ANDREE.

Execută totfelul de lucrări în bransa aceasta și anume:
mașini de cusut, biciclete, gramofone, aparate cinematografice, aparate fotografice, instrumente speciale și brevete, precum și introducerea curentului electric și rețea telefonică.

Serviciu prompt și conștiințios. :: :: Prețuri ieftine.

NOUĂ

prăvălie de obiecte mecanice.

NOUĂ

prăvălie de obiecte mecanice.

Cu stimă aduc la cunoștința on. public din localitate și din provincie, că în

Timișoara-Cetate (Temesvár-Belv.) Losonezyi-tér 16,
lângă biserica catedrală, am deschis

o excelentă prăvălie de obiecte mecanice

corespunzătoare tuturor cerințelor moderne. — Țin în depozit cele mai bune mașini de cusut, biciclete și fonografe; execut totfelul de lucrări în bransa mea, cu prețuri moderate și pe lângă garanție.

Cu deosebită stimă: **Schuster Gusztáv, mecanic**

fost conducător al atelierului mecanic a lui STAM. (Su 2211)

**CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC
ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA**

„CONCORDIA”

SOCIETATE
PE ACȚIUNI

ARAD,

STR. ZRINYI
NRUL 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie, ca: mașini de oțel, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat oțel, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare totfelul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru băni și societăți, precum și tipărituri advocaționale, Invitări de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta bransă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

CEL MAI MARE MAGAZIN DE BLĂNĂRIE

Dudás Sándor Kolozsvár
Unio-utca 8.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul său asortiment de blănării cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, manșoane, boare, căciuli pentru domni și doamne, ultima modă și lucrări cu gust. Prețuri ieftine. Primește orice lucrări de blănării pentru prefacere, căptușire, căptușirea și colliarea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuția de I-ai rang. (Du 1275—)

Prima specialistă vieneză de corsete

JOSEFINA BINDER

LUGOJ, strada Bonnaz numărul 13.

(Bi 2197)

Imi iau voia a atrage lusrea aminte a onor. dame din Lugoj și împrejurime asupra corsetelor mele fără balene, cari formează o talie frumoasă, fără de a strânge sau apăsa.

Ajunge o singură încercare pentru a se convinge despre bunătatea acestora. Prețul e foarte convenabil, cel mai ieftin deja 8 coroane.

Recomandându-mă deosebitului sprijin, semnez eu distinsă stimă și considerație, gata de a servi on. public.

JOSEFINA BINDER.

Fiecare corset este produsul meu propriu și nu marfă de fabrică. Se efectuează corsete și corsete după măsură.

Corsete pentru ținută dreaptă, bandaje de dame pentru anumite stări, pentru vătămătură și altele se găsesc aici în mare asortiment

Se primesc reparații și se efectuează — ieftin.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

TELEFON
NR. 750.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1|a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocațiale, învitări de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă.

Prețuri
moderate.